

Nicolae VASILE

Așa grăit-a Eminescu!... (5)

A fost Eminescu fericit?... Iată o întrebare la care este foarte greu de răspuns. El care le avea pe toate, sau mai bine zis ar fi putut să le aibă pe toate, trăia ca și cum nu ar fi avut nimic, pentru că pentru el nu conta ce avea, ci ceea ce ar fi putut să fie, ținând tot mai sus în domeniile creației de multiple feluri. Pentru oamenii normali era imposibil să înțeleagă ce l-ar putea face fericit.

Una dintre cele mai consistente descrieri ale modului său de a fi, de a se comporta cu femeia iubită, ne-a rămas de la Mite Kremnitz, muza poeziei „*Atât de fragedă*”, dar această mărturisire ne dezvăluie și prăpastia dintre cum simțea el fericirea și ce gândea femeia iubită, care în acel moment reprezenta culmea de neatins a dorințelor sale:

„Vream să fiu totul pentru el, el nimic pentru mine! (...) Odată ne mutasem între timp într-un apartament mai mare și mai elegant, care nu-i plăcea, într-o astfel de rea dispoziție, aruncă în sobă biletul de o sută de franci pe care voiam să i-l dau pentru lecțiile sale pe o lună, după ce mai întâi îl rupsese, spunând că nu vrea și nu poate să primească bani de la mine, că sunt o femeie orgolioasă dacă nu înțeleg aceasta. El mă rugase încă de câțva timp să-i dau voie să mă strângă o dată în brațele sale; cedai în sfârșit și el mă cuprinse în brațe, mă ridică de la pământ și mă lăsă în jos, cum se face cu un copil căruia vrei să-i încerci greutatea. Și acum era mulțumit. (...) Drept vorbind, cred că Eminescu era atunci fericit; dragostea sa pentru mine fiind un foc care încălzea fără a-l mistui”¹

„Fericire și nefericire, bine și rău, frumos și urât nu există de fapt nicidecum ca atare – ele iau naștere numai din compararea subiectivă a două stări de lucruri în sine indiferente. Judecata e pronunțată însă chiar foarte subiectiv. Într-un popor la care predomină urâtul, cu greu va visa cineva frumusețe. Într-o societate în care oamenii ar fi cu toții la fel de săraci, n-ar putea fi vorba de bogăție – totul este relativ. Virtutea e o minciună – ea este superstiția fantastică în divinitatea a ceea ce, pentru securitatea reciprocă a membrilor societății, a fost deja codificat, de multă vreme, de către orice cod de legi omenesc. Nu se poate totuși contesta o interacțiune între religie și codice”², spunea Eminescu, trecând fericirea în spectrul filozofic al dualității virtute-viciu, nicidecum legată de iubire, probabil într-un interludiu dintre două iubiri, când gândirea sa era predominantă față de incertitudinea piscurilor sale amoroase.

În acest context, profesorul Petre DIMO, unul dintre cei mai mari profesori de calculatoare români, întrebat „*Dacă pot exista roboți fericiți?*”, a dat un răspuns memorabil: „*Dacă cineva îmi poate da o definiție exactă a fericirii, atunci eu voi putea programa roboți fericiți!*”.

¹ Cătălin Cioabă, *Mărturii despre Eminescu. Mite Kremnitz*, Editura Humanitas, București, 2022, pag. 274-278.

² D. Vatamaniuc, *Eminescu Opere, Volumul III, Publicistică, Corespondență, Fragmentarium*, Editura Univers Enciclopedic, 1999, *Fericire și nefericire*, pag. 942.